

Juulikuud tabas kuumahoog

Nagu tavaliselt, pole paljud suvega rahul – kui juunis sadas lund, siis heinakuu lämmatas palava põuaga. Kõige lämbem oli juuli lõpul Viljandis, augusti algul aga Kihnus.

Ain Kallis

Selliseid ütlemisi nagu “Säärane ilm tapab!”, “Andke tagasi meie suvi!” kuuleb viimasel ajal tihti. Aga Eestit on selline kuumalaine varemgi tabanud. Viimati nelja aasta eest. Ainult et praegu näib palav aeg jätkuvat...

Mis on kuumalaine?

Kurikuulus 2003. aasta kuumalaine tappis Lääne-Euroopas ligi 70 000 elanikku!

Sellel ilmanähtusel ühtset definitsiooni polegi. Näiteks Austraalias algab kuumalaine siis, kui viie järjestikuse päeva kestel ületab õhutemperatuur 35 °C või kolmel päeval jutti on vähemalt 40°.

Hollandis aga peab õhusoojus viiel päeval ületama 25° ning vähemalt kolmel neist 30 kraadi. Maailma meteoroloogiaorganisatsioon (WMO) soovitab arvutada kogu aastaks keskmised ööpäeva maksimumtemperatuurid. Kui päevased tippnäitajad ületavad keskmisi vähemalt viie kraadi võrra viiel järjestikusel päeval, siis seda aega võiks kutsuda juba kuumalaineeks (või soojalaineeks talvel).

Lõuna-Eestis on see näitaja juuli lõpul umbes 21°. Nii et WMO järgi löövad kuumalained üle meie inimeste peade kokku pea igal suvel – mis see 26 kraadi pärastlõunal siis ära ei ole!

Kirde-Inglismaal algab kuumalaine siis, kui päevane maksimum ületab 28°, öine miinimum aga 15° (Londonis 32 ja 18 kraadi, nagu troopikas!). Ka selle kriteeriumi järgi on meil, eriti lääne pool, palav küll. 4. augustil näiteks oli Ristnas sooja päeval 31,5, öösel aga ei langenud temperatuur alla 23,5 kraadi (Kihnus vastavalt 31,7 ja 22,6°).

Tänapäeval kasutatakse väga erinevaid karakteristikuid selleks, et iseloomustada inimese soojusliku komforti tingimusi, arvestades õhutemperatuuri, õhuniiskust, tuule kiirust, soojuskiirgust ja riietust.

Näiteks on arvutatava nn kuumaindeksi järgi inimesel 80% õhuniiskuse ning 33kraadise temperatuuri juures tunne, nagu küüniks õhutemperatuur hoopis 48 kraadini! Eestis kasutatavate kuumaindeksi valemite järgi oli 1992. aasta 11. augustil Võrus (soojarekord 35,6°) näiv temperatuur ligi 40 kraadi.

Muide, rekordiline kuuma-indeks olevat arvutatud 8. juulil 2003 Dhahranis Saudi Araabias – 78°! Nagu aurusaunas.

Tänavusest kuumalainest

Ilmateenistus peab kindlasti andma kuumahoiatuse, kui päevased maksimumid kerkivad üle 30 kraadi kahel ja enamal päeval vähemalt kolmandikul riigi territooriumist (vahel on ju palav vaid paaris kohas!).

Sel suvel algas see aeg 24. juulil, kui Viljandis, Türil, Pärnus ja Kuusikul kerkisid termomeetrinäidud üle 30 kraadi. Juulikuu lõpul uppusid kuumalainesse enim Lääne-Nigula, Haapsalu ja Viljandi – leitsak kestis neis paigus jutti kuus päeva. Kuu viimastel päevadel oli palav juba kõikjal Eestis.

Siis tuli aga kaks päeva, kui ametlikult polnud palav (Jõhvis “ainult” 27°). Edasi tabas laine juba rannikut ja saari. Lääne-Nigulas mõõdeti 33,5°, Haapsalus 33,4°.

Kõrgeim tajutav kuumus (indeks) oli tänavu aga 4. augustil kell 17 Virtsus – 33,1° (õhutemperatuur 31,7°, niiskus 45%, tuul 2 m/s).